

Kje bo rast v 2017 najvišja

Bojan Ivanc, CFA, CAIA, Analitika GZS

Rast dodane vrednosti bo v tekočem letu najvišja v dejavnostih, usmerjenih na domači trg. Rast zaposlenosti in plač ter nizke obrestne mere in dosegljivost kreditiranja so tista kombinacija, ki bo poganjala gospodarsko rast v naslednjem triletju. Tveganja izhajajo predvsem iz zunanjega okolja ter so povezana z rekordno visokimi cenami finančnih sredstev in nepremičnin v svetu, geopolitičnimi tveganji in protekcionizmom.

Poslovanje z nepremičninami

Dejavnost poslovanja z nepremičninami je okrepila dodano vrednost za 24 odstotkov v letu 2016 (predstavlja 2,2 odstotka ustvarjene dodane vrednosti). Dejavnost je sicer zelo raznolika, saj se deli na trgovanje z lastnimi nepremičninami (39 milijonov evrov dodane vrednosti), oddajanje in obratovanje nepremičnin (211 milijonov evrov) in poslovanje z nepremičninami (167 milijonov evrov).

Dejavnost oddajanja in obratovanja bo zaradi višje gospodarske rasti povečevala zasedenost kapacitet. V dejavnosti trgovine z lastnimi nepremičninami bo generator rasti dodane vrednosti višja realizirana cena prodanih nepremičnin. Cene in likvidnost nepremičnin so na področju stanovanjske gradnje najvišje v Ljubljani in na Obali, pri storitvenih dejavnostih v vseh večjih urbanih središčih, v predelovalni industriji pa je to odvisno predvsem od posameznih primerov.

Gradbeništvo

Po lanskem slabem letu so pred nami leta nadpovprečnih rasti. Zaradi propada večjih gradbenikov bodo tuje gradbene družbe na slovenskem gradbenem trgu aktivnejše kot pred krizo. Banke bodo podpirale projektno financiranje, vendar manj v obliki nezavarovanih posojil s kratkoročnimi viri. Pospešeno bodo gradili v predelovalni industriji ter tudi pospešeno investirali v storitveno industrijo (hotelirstvo, trgovina) in male družbe. Stanovanjska gradnja se bo okrepila predvsem na območjih zapuščenih gradbenih jam v mestnih središčih.

Trgovina s trajnimi in poltrajnimi dobrinami

Potrošniška euforia bo okrepila prodajne številke v trgovini z motornimi vozili, ki sicer predstavlja okoli 12 odstotkov celotnih prihodkov v trgovini (12 milijard evrov). Prihodki naj bi se okrepili za več kot desetino tako v segmentu tovornih kot osebnih vozil.

V enem letu se bo število prodanih osebnih vozil povečalo na 38 tisoč, tovornih vozil na 300 in priklopnikov na 600. Močneje se bo okrepila prodaja v prodajalnah z gospodinjsko opremo (med 6 in 8 odstotki), v prodajalnah z izdelki za kulturo, šport in zabavo (med 4 in 6 odstotki) ter z računalniškimi in komunikacijskimi napravami (zgolj med 3 in 4 odstotki, tudi zaradi rasti spletne prodaje in nakupov v tujini).

Logistika in promet

Ugodni gospodarski trendi v zalednih, srednjeevropskih trgih, vplivajo na ugodno dinamiko tako pri pretovoru v Luki Koper kot pri povečanih potrebah po skladiščenju, vzdrževanju hladne verige, specializiranih prevozi, vozilih. V prvem četrtletju je bil ladijski pretovor v Luki Koper višji za 9 odstotkov, dosežen je bil tudi nov mesečni rekord. Rast poslovanja (vsaj) na ravni leta 2016 lahko pričakujejo logisti, ponudniki železniških prevozov, avtoprevozniki in špediterji. Zaradi rasti cen nafte pa bo rast dodane vrednosti vseeno nekoliko nižja kot v letu 2016.

Ugodne trende bosta čutila tudi trgovina z gorivi in drugim blagom ter upravljavec avtocestnega omrežja DARS. Srednjeročno zbuja regionalizacija proizvodnje oziroma selitev iz azijskih držav nazaj v Evropo nekolikšen izziv, saj to pomeni zmanjšano dinamiko trgovine v obe smeri.

Dejavnost prometa in skladiščenje je sicer v letu 2016 povečala dodano vrednost za 14 odstotkov in predstavlja 9,3 odstotka v celotni ustvarjeni dodani vrednosti v slovenskih gospodarskih družbah. K temu je prispevalo tudi ugodno razmerje med prodajnimi cenami prevozov in cenami goriv.

38.000
prodanih osebnih
vozil v enem letu

**Rekorden ladijski
pretovor v Luki
Koper**

Lizing družbe in banke pred leti rasti

Banke in lizingi

Rast potrošnje ni financirana zgolj z depoziti (prihranki) in rastjo mase plač, pač pa tudi z ugodnimi viri in oblikami financiranja (kreditiranja). Banke postajajo inovativnejše pri ponudbi preprostih rešitev (razred nakupa blaga na obroke), ki jih omogočajo ali prek trgovcev ali pa s svojo ponudbo. Večji nakupi vozil, bele tehnike in povišstva so pogosto financirani s potrošniškimi posojili, pri vozilih pogosteje z lizingom.

Rast kreditiranja prebivalstva prek bank bi lahko v naslednjih letih znašala med 5 in 7 odstotki, pri čemer bodo potrošniška posojila rasla nekoliko hitreje od hipotekarnih. Tak ugoden trend kreditne rasti je sicer v državah srednje Evrope prisoten že zadnjih nekaj let. Lizingi bodo povečali kreditiranje tako prebivalstva kot gospodarskih družb, in sicer med 8 in 10 odstotki, kar je skladno z napovedanim trendom krepitve prodajnih števil pri vozilih, deloma tudi pri nepremičninah.

Izvozniki, vezani na tradicionalne trge EU in avtomobilsko verigo ter strojogradnjo

Dinamika blagovnega izvoza bo v naslednjih letih ostala pozitivna in bo znašala med 4 in 6 odstotki. Nominalno bo rast višja kot v preteklosti zaradi rasti cen vhodnih materialov, realno bo nekoliko nižja.

Nadpovprečno rast izvoznih poslov si lahko obetajo proizvajalci komponent, ki so usmerjeni v nove tehnologije, povezane z električno mobilnostjo. Tudi strojogradnja bo beležila zavidanja vredno rast, saj se investicije v evropski predelovalni industriji povečujejo, tudi s pomočjo Junckerjevega načrta.

Proizvajalci končnih izdelkov v segmentu bele tehnike si lahko obetajo povečano povpraševanje tudi na JV trgih, kjer rastoč razpoložljiv dohodek prebivalstva zopet omogoča večje nakupe teh dobrin. Segment izvoznikov je sicer najbolj potrjen morebitnim tveganjem uresničitve napovedi, saj ostajajo pomembna vprašanja geopolitike, cene surovin (vhodni strošek ter tudi kot generator povpraševanja na vzhodnih trgih) in gibanja obrestnih mer.

V enem letu kar 50-odstoten dvig ocene rasti

Slovenska gospodarska rast pridobiva dinamiko, k rasti prispevajo vse komponente povpraševanja.

Tekmovanje v dvigu ocene gospodarske rasti v Sloveniji še ne pojenjuje. Povprečje ocen analitskih organizacij za letošnje leto se še vedno izboljšuje in je v juniju 2017 znašalo 3,3 odstotka za gospodarsko rast v tekočem letu in 2,7 odstotka za rast v prihodnjem letu. Najvišjo oceno ima Raiffeisen (4,6 odstotka za 2017), najnižjo pa EBRD (2,5 odstotka).

Rast nad skupino primerljivih držav

Točno pred enim letom so vsi ocenjevali, da bo gospodarska rast v letu 2017 le 2,2-odstotna. Zdaj

je drugače. V skupini srednje- in vzhodnoevropskih držav bo tako naša gospodarska rast nadpovprečna (2,7-odstotna ocena za to območje) oziroma bo zaostajala le za Romunijo (4,4 odstotka), Poljsko (3,7 odstotka), Turčijo (3,7 odstotka) in Madžarsko (3,5 odstotka).

Preseganje podobno visokih rasti, kot jih dosega ta skupina držav, je lahko le začasno, saj je njihova stopnja razvitosti nižja od naše, demografska slika pa v povprečju ugodnejša, s čimer pridobivajo v večji meri nove posle svetovnih multinacionalk tudi zaradi absolutno nižjih stroškov dela in ugodnega razmerja glede na ustvarjeno produktivnost.

Slovenski potrošnik iz depresije v evforijo

Razlogi za dvig gospodarskih pričakovanj v Sloveniji so večplastni, ključna pa sta pospešitev gospodarske konjunktore ter ponovna rast zaposlovanja in optimizma med potrošniki. Pomemben omogočitveni faktor pri rasti potrošnje in cen nepremičnin so nizke obrestne mere ter velika pripravljenost bank, da kreditiranje prebivalstva podpirajo.

Potrošniški krediti se tako medletno povečujejo za več kot 10 odstotkov, hipotekarni pa za 5 do 6 odstotkov. Ob tem je stanje vlog gospodinjstev rekordno (pri 17 milijardah evrov), kar je več kot 40 odstotkov BDP-ja. Potrošnja gospodinjstev sicer predstavlja več kot polovico BDP-ja, zato je njena dinamika, ki je najvišja v desetletju, tista, ki k rasti prispeva največ.

Povprečna rast plač med 3 in 4 odstotki, hitrejša tudi zaradi rasti cen

Foto: Depositphotos

Investicije šele pred vzletom

V letu 2016 je bilo za bruto investicije namenjenih 6,9 milijarde evrov, kar je bilo realno za več kot tretjino manj kot pred desetletjem. Pri tem so bile nižje predvsem investicije v zgradbe in objekte, in sicer za polovico, medtem ko so bile investicije v stroje in opremo nižje za 23 odstotkov. Povečale so se le investicije v intelektualno lastnino, ki so bile višje za 13 odstotkov. V deležu vseh investicij so se po pomenu podvojile (z 8 na 16 odstotkov).

Rast cen nepremičnin in visoka pripravljenost podjetij k novim investicijam pomembno izboljšujeta možnosti, da bo na tem področju v naslednjih nekaj letih prišlo do pomembnih sprememb.

Tudi državne investicije, ki so v letu 2016 predstavljale le 12 odstotkov vseh, so pred obdobjem močne rasti, predvsem zaradi napovedanih novih velikih projektov, kot so 3. razvojna os in izgradnja železniških tirov Koper-Divača.

Zasebne investicije v osnovna sredstva naj bi se povečevale med 6 in 7 odstotki letno v naslednjih treh letih, državne pa nekoliko manj, vendar bo tu dinamika precej bolj neenakomerna, saj bo odvisna od dinamike pri gradbenih delih, povezanih z železnico.

Trg dela kmalu izprazen

Aktualna raven zaposlenosti je približno enaka kot v letu 2010. V prihodnje naj bi se povečevala v izvozno

usmerjenih dejavnostih, gradbeništvu in storitvenih dejavnostih. Ocenjujemo, da se bo anketna brezposelnost (ILO) v aktualni višini 7,8 odstotka znižala na 6 odstotkov do leta 2019, pritiski na rast plač pa se bodo ustrezno intenzivirali, predvsem zaradi večje strukturne brezposelnosti kot pred krizo.

To z drugimi besedami pomeni, da vsi brezposelni niso primerni ali pripravljeni opravljati dela, po katerem gospodarstvo povprašuje, tudi zaradi izgube veččin, kar je povezano z dolgoletno brezposelnostjo.

Rast povprečne plače naj bi v sektorju država (del javnega sektorja, brez državnih družb) v letu 2017 znašala 4,4 odstotka, v naslednjih dveh letih pa naj bi ob postopnem sproščanju preostalih varčevalnih ukrepov presežala 3 odstotke. Rast plač v zasebnem sektorju bo nekoliko nižja. Plače bodo rasle hitreje kot v preteklosti tudi zaradi pričakovane rasti cen. Te naj bi se že v dobrem letu približale dvema odstotkoma, ocena pa je močno odvisna od gibanja cen surovin na mednarodnih trgih. gg

10 %
rast potrošniških
kreditov in
5-odstotna
hipotekarnih

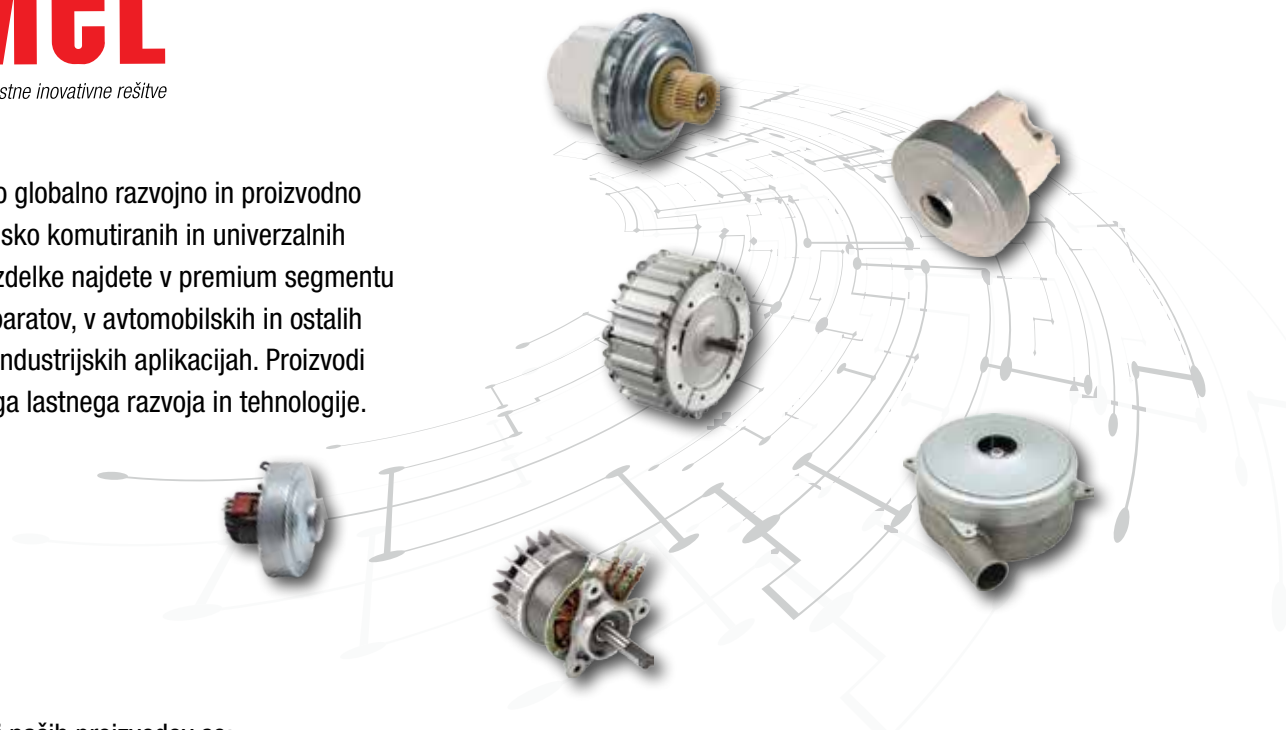
Analitika
GZS

DOMEL

Trajnostne inovativne rešitve

Domel je vodilno globalno razvojno in proizvodno podjetje elektronsko komutiranih in univerzalnih motorjev. Naše izdelke najdete v premium segmentu gospodinjskih aparatov, v avtomobilskih in ostalih komercialnih in industrijskih aplikacijah. Proizvodi so rezultat našega lastnega razvoja in tehnologije.

Glavne prednosti naših proizvodov so:

visok izkoristek, nizek hrup in zanesljivost.